

ધોરણ : 8

ગુજરાતી

પાઠ : 13

શરૂઆત કરીએ

સ્વ-અધ્યયનપોશી સોલ્યુશન

(દ્વિતીય સત્ર)

G8.1 વિવિધ સાહિત્ય-સ્વરૂપ સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.

G8.6 વેબસાઈટનો ઉપયોગ કરી માહિતી એકત્ર કરે છે.

G8.10 આશરે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.

G8.12 વાંચેલી સામગ્રીમાંથી કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધારે માહિતી મેળવવા માટે “શા માટે?”, કેવી રીત?” જેવા પ્રશ્નોને સમજુંને જવાબ આપે છે.

G8.14 શબ્દનો અર્થ શબ્દ શબ્દ વરચેનો સંબંધ, સંધિ, વર-વ્યંજન, સમાનાથી, શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ વિરામચિહ્નનો વિશે જાણે છે અને ભાષામાં ઉપયોગ કરે છે. કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગ વગેરેનો અર્થ સમજે છે અને વ્યવહારમાં ઉપયોગ કરતાં શીખે છે.

G8.16 કાવ્યપંક્તિ, સૂક્તિતઓ વગેરે સમજે છે અને વિચારવિસ્તાર કરે છે.

પ્રશ્ન 1. આ કાવ્યનો સાહિત્ય પ્રકાર ગંગા રામના અન્ય પદ્ધતિની લખાયા હતી કે એ કાવ્યનું સાહિત્યપ્રકારો તમારા શિક્ષકની મદદથી લખો.

- દુણા મુક્તક હાઇકુ
- ગીત,
- ભજન
- પદ્ધતિ
- વાર્તા
- સોનેટ
- ઉર્મિકાવ્ય
- આખ્યાન
- કાવ્ય
- કવિતા

પ્રશ્ન 2. શિક્ષકની મદદથી મોબાઇલ ફોન કે કમ્પ્યુટરની મદદથી નીચેની વેબસાઈટનો ઉપયોગ કરી ગંગલ વાંચો અને તમને પસંદ ગંગલનું લેખન કરો.

1. tahuko.com
2. rajandrashukla.com
3. urmisaagar.com
4. mitixa.com
5. readgujarati.com
6. rankaar.com

તું જરાક જો તો, અલી !

આ સાવ નવા નક્કોર કંચવે પડી ગઈ કરયલી.

ઘસી ઘસીને ચાંદો આઠે અંગ આજ હું નહીએ,

વડલા હેઠે ડિલ લૂછતાં બની ગઈ વડવાઈ;

હું હવા વગર હલબલી !

ખરબચડા ધબકારે ધકધક છાતલડી છોલાઈ,

શરમ સમેટી પાલવડે હું પાંપણમાં સંતાઈ;

હું મટી ગઈ મખમલી !

કમળકટોરી લઈને અમથી સરવરિયે રોકાઈ,

પરપોટો પરપોટો રમતાં પરવાળે ખોવાઈ;

હું તળીયામાં છલછલી !

- વિનોદ જોશી

પ્રશ્ન 3. કાવ્યના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. ગંગાલ વિશે તમે શું જણો છો?

➤ ગંગાલ એ ફારસી સાહિત્યનો કાવ્યપ્રકાર છે, ગંગાલમાં અનેક શેર હોય અને દરેક શેરમાં બે પંક્તિઓ હોય છે. ગંગાલ એક માત્રામેળ છંડ છે. ગંગાલમાં અનુપ્રાસનું મહત્વ છે, એમાં રદીફ અને કાફિયા એમ બે પ્રકારના પ્રાસ હોય છે.

2. નવી શરૂઆત બાબતે કવિ શું કહે છે?

➤ કવિ દુઃખોથી હારવા ને બદલે નવી ખુશીથી નવી શરૂઆત કરવાનું કહે છે.

3. પોતાની જત બદલવા વિશે કવિ શું કહે છે?

➤ કવિ પોતાની બાહ્ય સુંદરતા ની સાથે તેના શરીરની આંતરિક સુંદરતાને સુંદર બનાવવાનું કહે છે. વ્યક્તિના અંત:કરણાને સુંદર બનાવવાની કવિ વાત કરે છે.

4. આવનારી કાલને શું નજરાણું આપવાની કવિ વાત કરે છે ?

➤ કવિ આવનારી કાલને જીવનમાં જે મળ્યું છે એને સવાયું કરીને એની સોગાત આપવા માગે છે.

પ્રશ્ન: 4. આપેલા શબ્દોના અર્થ લખો અને આપેલાં વાક્ય મુજબ બીજું વાક્ય બનાવીને લખો.

1. વખતે - **સમય**

સાચા ભાઈબંધની ઓળખ ખરા વખતે થાય.

➤ સાચા ભાઈબંધ ની ઓળખ ખરા સમયે થાય.

2. જાત - **પંડ**

આપણી જાતને કોઈની મદદ માટે તૈયાર કરીએ.

➤ આપણા પંડને કોઈની મદદ માટે તૈયાર કરીએ.

3. સોગાત - લેટ

એકલવ્યે ગુરુને દક્ષિણામં અમૃત્ય સોગાત આપી.

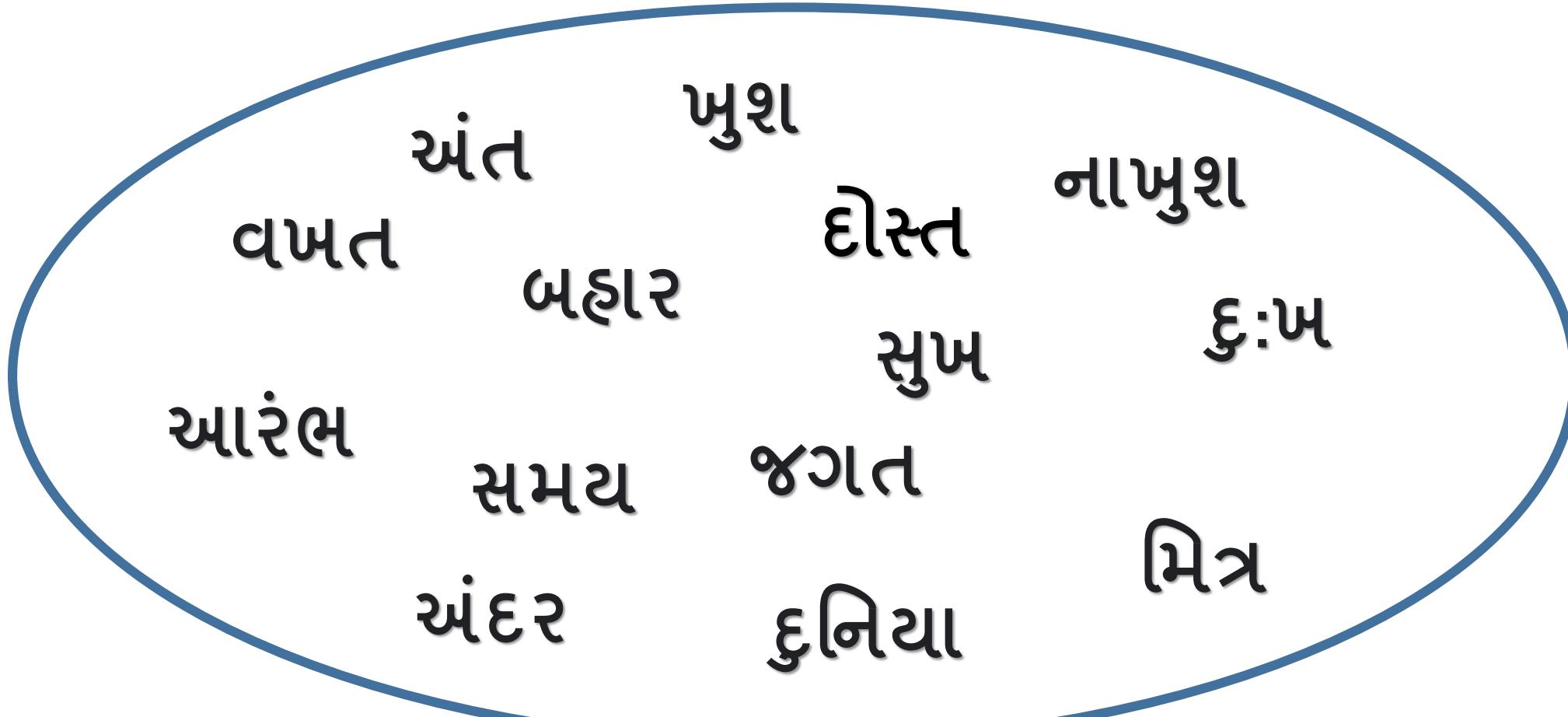
➤ એકલવ્યે ગુરુને દક્ષિણામં અમૃત્ય લેટ આપી.

4. માત - હારેલું

સિદ્ધરાજ જયસિંહ શત્રુને માત આપી.

➤ સિદ્ધરાજ જયસિંહ શત્રુને હાર આપી.

પ્રશ્ન 5. નીચે ગોળમાં કેટલાક સમાનાથી અને વિરુદ્ધાથી શબ્દો
ભેગા થઈ ગયા છે તે શબ્દોની યોગ્ય જોડ લખો.

સમાનાથી શબ્દો:

દુનિયા	-	જગત
સમય	-	વખત
દોસ્ત	-	મિત્ર

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો:

દુઃખ	-	સુખ
અંત	-	આરંભ
અંદર	-	બહાર
ખુશ	-	નાખુશ

પ્રશ્ન 6. નીચેની કહેવતનો અર્થ સમજાવો.

“હિંમતે મદ્દ તો મદદે ખુદા”

- બીક કે ભયથી જેટલા ભાગીએ ભય એટલો જ પાછળ આવે છે,
એકવાર નીડર બની સામનો કરી લઈએ તો ખરેખર જાતેજ ભય કે
બીક ભાગી જાય છે.

પ્રશ્ન 7. નીચે મુજબનો ભાવાર્થ દર્શાવતી કાવ્યપંક્તિઓ લખો.

1. દરેક વખતે દુઃખ જોઈ શું હારી જવાનું, આ વખતે દુઃખોને હરાવીએ.

➤ હર વખત શું વાત થઇ જવું દુઃખોશી?

ચાલ આ વખતે દુઃખોને માત કરીએ..

2. આપણે જેવા બહારથી સુંદર દેખાઈએ છીએ એવા અંદરથી પણ
સુંદર બનીએ.

➤ બહારથી દેખાય જેવી સ્વચ્છ - સુંદર દોસ્ત,
નવા અંદરથી એવી જત કરીએ.

પ્રશ્ન 8. શબ્દકોશના કમમાં ક્યું જોડકું સાચું છે?

1. સુંદર, સૌથી, સવાયું, સોગાત, શરૂઆત, સ્વચ્છ
2. સવાયું, સ્વચ્છ, સૌથી, સુંદર, શરૂઆત, સોગાત
3. શરૂઆત, સવાયું, સુંદર, સોગાત, સૌથી, સ્વચ્છ

► શરૂઆત, સવાયું, સુંદર, સોગાત, સૌથી, સ્વચ્છ

Thanks

For watching